

πέταλο

πέταλο, το, ουσ. [<αρχ. πέταλον <πετάννυμι], το πέταλο. **1.** μικρό μεταλλικό ημικυκλικό έλασμα, που προσαρμόζεται στη μύτη ή στο τακούνι των παπουτσιών για να τα προστατεύει από τη φθορά: «έστειλε τα παπούτσια του στον τσαγκάρη για να τα περάσει πέταλα». **2.** το ημικυκλικό μέρος των κερκίδων γηπέδου, που βρίσκεται πίσω από τις εστίες: «τα πέταλα του γηπέδου ήταν γεμάτα κόσμο». Από το ημικυκλικό σχήμα του πέταλου, που προσαρμόζεται στις οπλές των αλόγων. Το πέταλο του αλόγου τοποθετείται (τουλάχιστο παλιότερα) έξω από τις πόρτες των σπιτιών και θεωρείται ξόρκι που κρατά κάθε κακό έξω από το σπίτι και φέρνει γούρι, τύχη στην οικογένεια που μένει μέσα: «έξω απ' την πόρτα του σπιτιού του έχει κρεμασμένο ένα πέταλο». **3.** (στη γλώσσα των οδηγών, ιδίως αγωνιστικών αυτοκινήτων ή των μηχανόβιων) πολύ κλειστή στροφή, στροφή σε σχήμα ημικυκλίου: «στο πέταλο του Μαλιακού, γίνονται πολλά θανατηφόρα ατυχήματα || κάθε φορά που συναντούσε πέταλο, κατέβαζε ταχύτητα». Υποκορ. **πεταλάκι, το**. (Λαϊκό τραγούδι: τάκα τάκα τάκα τα **πεταλάκια**, ντρίγκι ντρίγκι ντρίγκι τα κουδουνάκια).

- αυτά είπε ο καράς και τίνανε τα πέταλα ο φουκαράς, βλ. λ. [καράς](#).

- για το καρφί χάνει το πέταλο, βλ. λ. [καρφί](#).

- είναι γάτα με πέταλα, βλ. λ. [γάτα](#).

- μαζεύω πέταλα, έρχομαι πίσω από τους άλλους, ακολουθώ και, κατ' επέκταση, μειονεκτώ σε κάποια αναμέτρηση: «αν παραβγούμε στο τρέξιμο, θα σε κάνω να μαζεύεις πέταλα». Από την εικόνα του αλόγου που έρχεται τελευταίο σε μια ιπποδρομία.

- μια στο καρφί και μια στο πέταλο, βλ. λ. [καρφί](#).

- πέταλο θανάτου ή πέταλο του θανάτου, κλειστή στροφή, όπου παρατηρούνται πολλά θανατηφόρα δυστυχήματα: «πρόσεχε πολύ μόλις βγεις απ' το χωριό, γιατί μετά το εκκλησάκι υπάρχει ένα πέταλο του θανάτου».

- τίνανε τα πέταλα, (υποτιμητικά) πέθανε: «είναι καιρός τώρα που τίνανε τα πέταλα ο τύπος που ζητάς». Από την εικόνα του αλόγου, του μουλαριού ή του γαϊδάρου που, όταν ψοφήσει, τινάζει τις οπλές του προς τα πλάγια ή προς τον ουρανό.

- του μάδησε τα πέταλα, του έφαγε όλα τα χρήματα, τον άφησε άφραγκο, ταπί: «προσποιήθηκε την ερωτευμένη μαζί του και του μάδησε τα πέταλα». Από την εικόνα του ατόμου που μαδάει ασυναίσθητα ένα ένα τα πέταλα της μαργαρίτας και αφήνει στο τέλος μόνο το κοτσάνι.

- του φτωχού το εύρημα ή καρφί ή πέταλο, βλ. λ. [φτωχός](#).